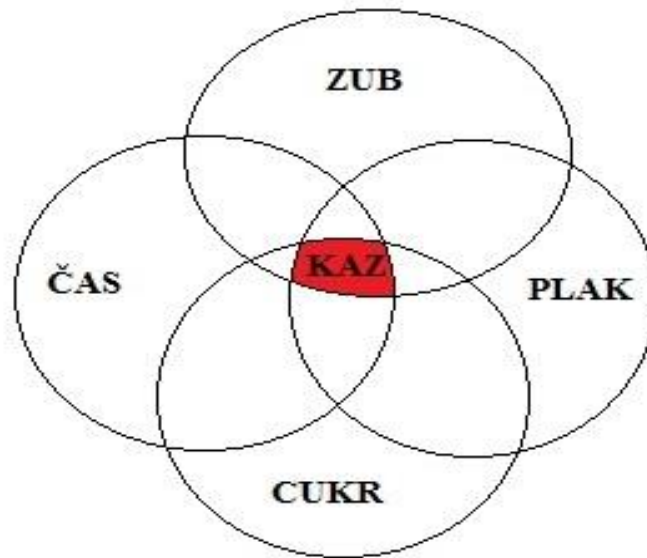

Hodnocení rizika vzniku zubního kazu

MDDr. Michaela Bartošová, Ph.D

Rizikové faktory vzniku zubního kazu

- Rozhodující pro rozvoj zubního kazu je

- Řada modifikujících interních a externích faktorů

Interní modifikující faktory

- imunita a celkový zdravotní stav jedince
- složení a množství sliny
- morfologická predispozice zubních tkání
- genetické vlohy jedince
- environmentálních faktory

Složení a množství sliny

- Mechanické očišťování
- Imunitní funkce – LTF, laktoproxidáza
- Remineralizace - Pufrační kapacita slina – bikarbonátový, fosfátový a proteinový pufr
- Přítomnost kariogenních bakterií

Testy je stanovení přítomnosti bakterií ve slině

- Potenciální kariogenní i parodontální patogeny
- Dentocult – detekce *Streptococcus mutans* ze slin a zubního plaku
- CRT Viva dent – *Lactobacillus*, SM
- CarioGene – 3 kariogenní bakterie, 7 paropatogenů

Externí modifikující faktory

- složení a frekvenci příjmu potravy
- expozici fluoridů
- socioekonomické a behaviorální faktory (etnikum nebo socioekonomický status rodiny)
- úroveň orální hygieny jedince
- pravidelná a kvalitní zubní péče ze strany odborníků (zubní lékaři a dentální hygienistky)
- užívání xenobiotik – ATB, léky proti horčce u dětí ve formě sirupů

Strava a její složení

- Vliv složení stravy vzhledem k výskytu zubního kazu:
 1. Preeruptivní - skladba stravy ovlivňuje vývoj tvrdých zubních tkání, jejich mineralizaci, množství a složení sliny
 2. Posteruptivní – součástí stravy, které při styku s tvrdou zubní tkání mohou vyvolat kariezní proces

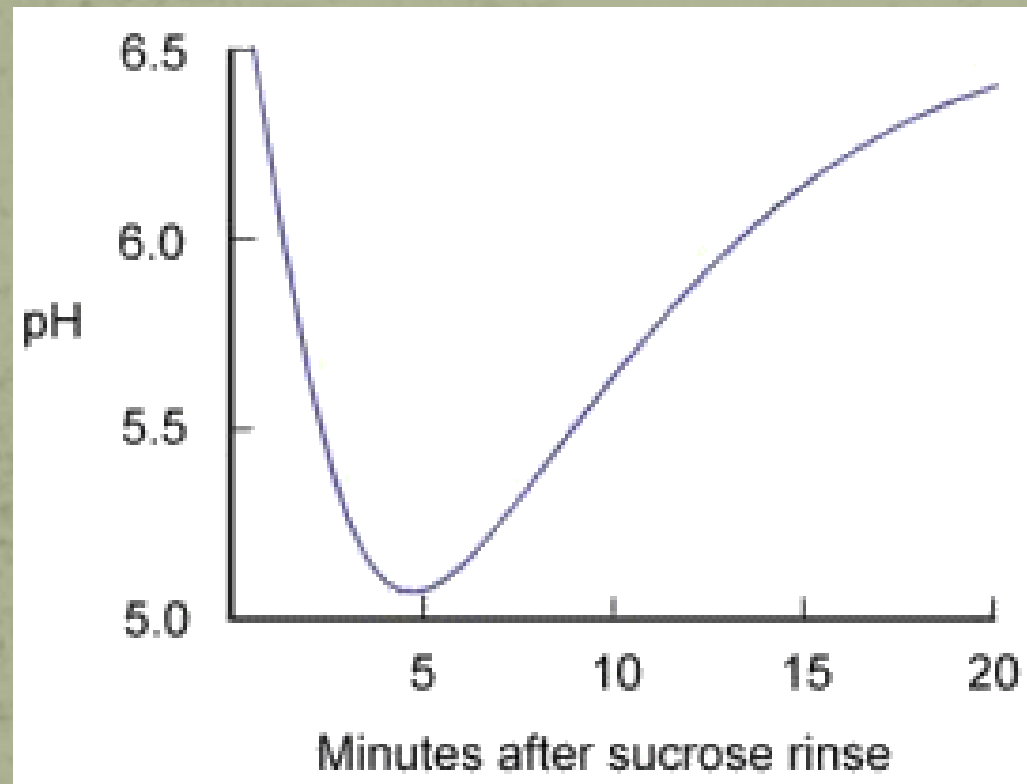
Preeruptivní účinek stravy

- Dočasný chrup – od 12. týdne nitroděložního vývoje do 2 let věku
- Stálý chrup – od 24. týdne nitroděložního vývoje do 15 let
- Malnutrice – opožděná erupce, zvýšení počtu kariezních lézí, změna kvality sliny
- Vitamín D – hypoplazie zubů, MIH
- Poměr kalcia a fosforu
- Fluor a stopové prvky – selén, stroncium, lithium

Posteruptivní účinek stravy

- **Sacharidy** – mono, oligo – přímé využití mikroorganismy ke tvorbě kyselin, poly – degradace amylázou
- **Slina** – ochrana měkkých i tvrdých tkání DU, pufrační kapacita, transport protilátek, ...
- **Rizikové faktory** – slazené pití (ovocné šťávy, džusy, slazené minerálky), frekvence příjmu
- **Protektivní faktory** – mléko, sýry, fosfáty, nekariogenní sladidla

Stephanova křivka

Základy správné výživy I.

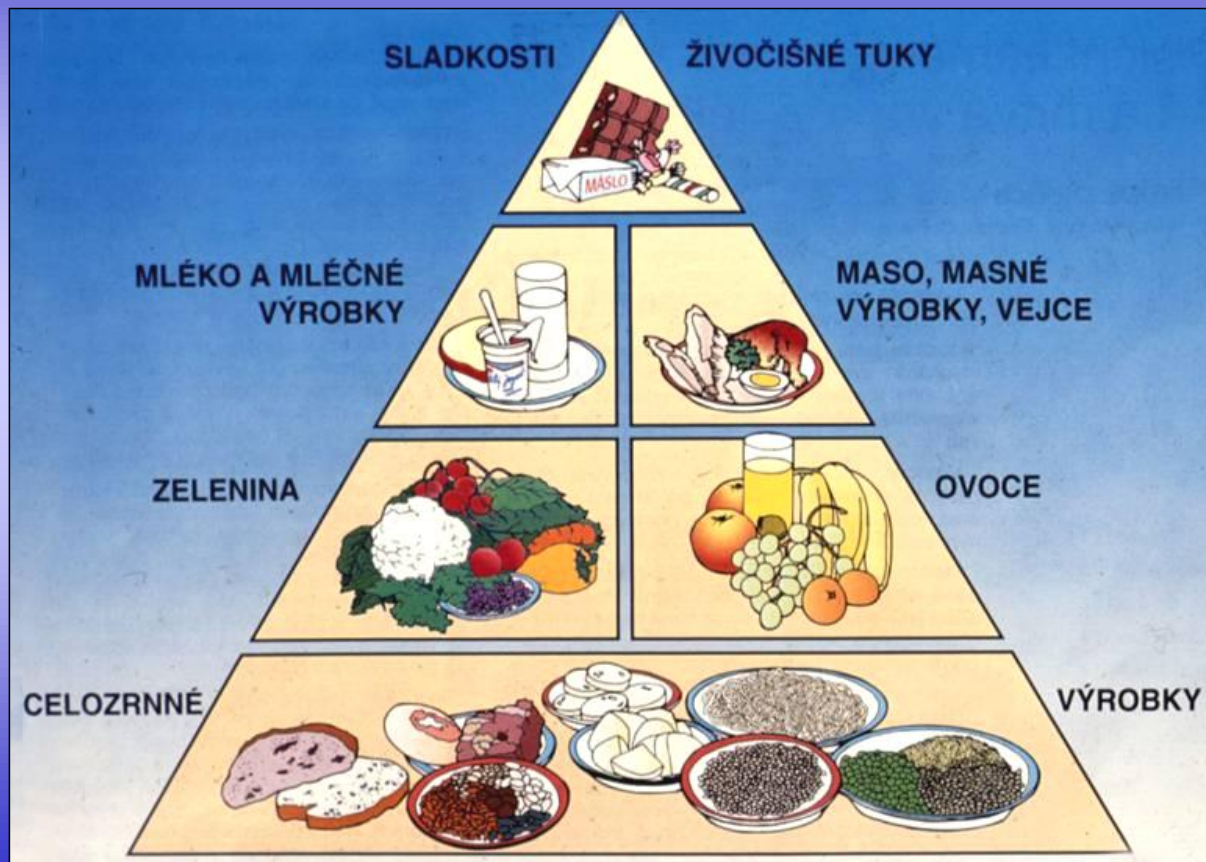
- Formování stravovacích návyků – první 3 roky
- Novorozenecký a kojenecký věk (do 1. roku)
 - kojení, umělá mléčná výživa min. 4x denně
 - příjem stravy z prsu/láhve
 - příkrmy – vlastní talířek, hrníček, lžička
- Batolecí věk (1.- 3. rok)
 - dítě se učí jíst samostatně, vybírá, odmítá jídlo
 - příjem stravy talíř a hrníček
- konec 2. roku – pevně fixovány stravovací návyky
 - 4 – 6 porcí jídla denně

Základy správné výživy II

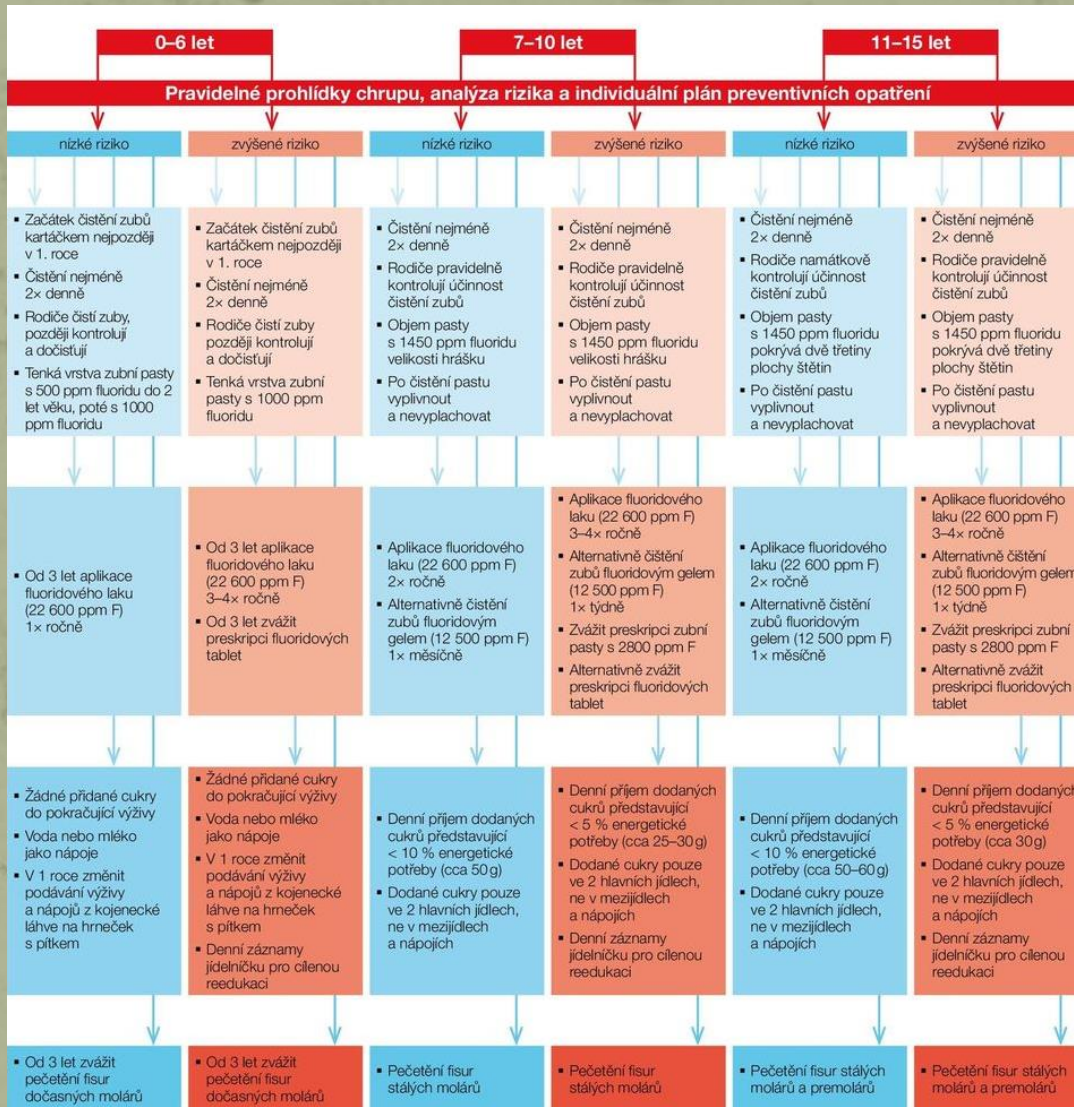
- Předškolní věk (3 – 6let)
 - Příjem sladkých jídel, nápojů
- Školní věk (6-12let)
 - Zlovyky - vynechávání jídel, nedostatečný příjem tekutin
- Dospívající mládež (13 - 18let)
 - Preference fast food, snížení hygieny
 - Motivace – atraktivita pro prostředí
- Dospělá populace
 - Doporučení – omezení tuků, cukrů, preference zeleniny, ovoce, škrobové potraviny
 - Motivace - ekonomika, psychosociální prostředí, zdravotní stav

Výživová pyramida

Seznámení budoucích matek se zásadami správné výživy a orální hygieny u dětí již v poradnách pro těhotné

Doporučení a postupy v prevenci zubního kazu u dětí a mládeže

Doporučení a postupy v prevenci zubního kazu u dětí a mládeže

Odkaz pro stažení dokumentu:

[https://www.csds.stomatolog.cz/
dokumenty/DP_prevence_zubni
ho_kazu.pdf](https://www.csds.stomatolog.cz/dokumenty/DP_prevence_zubniho_kazu.pdf)

Děkuji za pozornost

